

ABSTRAKT

Práce popisuje v širším kulturně-společenském pojetí fenomén divadelní reformy přelomu 19. a 20. stol. Zabývá se reakcí divadla na modernistickou krizi evropské kultury a společnosti. Modernismus je v této práci chápán v širší tematické a chronologické definici. Základem modernismu je koncepce civilizace stroje, jak ji definoval polský sociolog Jerzy Jedlicki. Jedlicki klade vznik modernistické kulturní formace do 2. pol. 18. stol. kdy došlo k vynálezu parního stroje, sociálním nepokojům a změně v lidské duchovnosti. Dalším teoretickým rámcem práce je fenomén utopie, jak ji definuje Jerzy Szacki. Závěr modernismu je kladen do 2. pol. 20. stol., kdy se utopické vize, které byly na divadlo kladeny, vyčerpaly.

Hlavním tématem práce je divadelní studio Reduta Juliusze Osterwy a Mieczysława Limanowského, které bylo založeno v roce 1919 ve Varšavě a které se do značné míry inspirovalo moskevskými divadelními studii K. S. Stanislavského a také polskými divadelními zdroji (Stanisław Wyspiański). Práce na vybraných příkladech zkoumá Redutu jako realizaci modernistické utopie, kdy je na divadlo kladena speciální mise v obrodě společnosti a její kultury. Sleduje samotnou realizaci utopické vize divadelního studia jako divadla-kláštera, jakož i další představy J. Osterwy o divadle jako instituci kultury (Dal, Divadlo společnosti). Jedna část práce se také zaměřuje na inscenaci *Vytrvalý princ*. Divadelní studio Reduta v této práci není zkoumáno z estetických hledisek, nýbrž v širším kulturním a antropologickém kontextu.

Práce dále zkoumá fenomén tradice Reduty v polské divadelní kultury 20. stol. Krom divadelníků jako je J. Grotowski a antropologické větve divadla si práce všímá této tradice v divadle K. Dejmka.

Posledním tématem práce je romantické paradigma polské kultury, jemuž je rozuměno jako modernistické reakci na proměnu evropské kultury na přelomu 18. a 19. stol.

KLÍČOVÁ SLOVA

moderna, modernismus, utopie, krize, první divadelní reforma, divadlo, Polsko, Varšava, Vilnius, Reduta, Osterwa, Limanowski, divadelní studio, klášter, Institut Reduty, Dal, Divadlo společnosti, Słowacki, Vytrvalý princ, Wyspiański, Wysocka, Stanislavskij, Suleržickij, Vachtangov, Dejmek, Grotowski, Wagner, Fuchs, Reinhardt, polská teatrologie, romantické paradigma, Janion